

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ТОМ 2

20 лютого 2023 р.
м. Київ, Україна

НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА

PLANTA+

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ІМ. М.Г. ХОЛОДНОГО НАН УКРАЇНИ

«PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА»

Матеріали
IV Науково-практичної конференції з міжнародною участю,
до 20-річчя кафедри фармакогнозії та ботаніки
Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Том 2

20 лютого 2023 року

м. Київ

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
BOGOMOLETS NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY
PRIVATE HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION
"KYIV MEDICAL UNIVERSITY"
M.G. KHOLODNY INSTITUTE OF BOTANY

«PLANTA+. SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION»

**The proceedings
of the Fourth Scientific and Practical Conference with International
Participation, dedicated to the 20th anniversary of Pharmacognosy
and Botany Department Bogomolets National Medical University**

Volume 2

20 February 2023

Kyiv

УДК 615.322.03(477+100)(082)

Р 71

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Мінарченко В. М., доктор біологічних наук, професор
Карнюк У. В., доктор фармацевтичних наук, професор
Бутко А. Ю., кандидат фармацевтичних наук, доцент
Ємельянова О. І., кандидат медичних наук, доцент
Чолак І. С., кандидат фармацевтичних наук, доцент
Махиня Л. М., кандидат біологічних наук, доцент
Струменська О. М., кандидат медичних наук, доцент
Підченко В. Т., кандидат фармацевтичних наук, доцент
Ковальська Н. П., кандидат фармацевтичних наук, доцент
Ламазян Г. Р., кандидат фармацевтичних наук, доцент

PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА: матеріали IV Науково-практичної конференції з міжнародною участю, до 20-річчя кафедри фармакогнозії та ботаніки Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, 20 лютого 2023 р.). –Київ, 2023. Т. 2. 285 с.

ISBN 978-966-437-658-4 (повне зібрання)

ISBN 978-966-437-657-7 (Том 2)

Збірник містить матеріали IV Науково-практичної конференції з міжнародною участю, до 20-річчя кафедри фармакогнозії та ботаніки Національного медичного університету імені О.О. Богомольця «PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА». У збірнику опубліковано результати наукових досліджень провідних вчених України та іноземних фахівців з питань фітохімічного аналізу, стандартизації лікарської рослинної сировини, інтродукції, ресурсознавства лікарських рослин. Висвітлено питання технології та аналізу лікарських засобів рослинного походження, дієтичних добавок, лікувально-профілактичних та косметичних засобів. Представлені фармакологічні дослідження з питань безпечності та застосування у клінічній практиці лікарських засобів рослинного походження. Розглянуто проблеми модернізації навчального процесу та орієнтації на дистанційне навчання у закладах освіти.

Матеріали представляють інтерес і можуть бути корисними для широкого кола наукових та науково-педагогічних працівників наукових установ, закладів вищої освіти фармацевтичного, медичного, біологічного профілю, докторантів, аспірантів, студентів, співробітників фармацевтичних підприємств та громадських організацій.

Друкується в авторській редакції. Відповідальність за достовірність наданого для видання матеріалу несуть автори одноосібно. Будь-яке відтворення тексту без згоди авторів забороняється. Матеріали пройшли антиплагіатну перевірку за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.

ISBN 978-966-437-658-4 (повне зібрання)

ISBN 978-966-437-657-7 (Том 2)

© Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця, 2023

© Колектив авторів, 2023

МОРФОЛОГО-АНАТОМІЧНІ ОЗНАКИ ЛИСТКІВ ВАЛЕРІАНИ ПАГОНОНОСНОЇ (*VALERIANA STOLONIFERA* CZERN.)

Кокітко В.І., Одинцова В.М.

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна

valeriakokitko@gmail.com

Ключові слова: листки *Valeriana stolonifera*, морфолого-анатомічна будова, мікроскопічні дослідження.

Вступ. *Valeriana officinalis* – збірний вид багаторічних трав'янистих рослин родини *Valerianaceae*, широко поширений в світі. Фармакопейною лікарською рослинною сировиною є валеріани корені (*Valerianae radix*) [1], які використовуються в медицині протягом багатьох століть. Терапевтична дія видів *Valeriana officinalis* L. зумовлена складністю біосинтезованих рослинами хімічних сполук: валепотріатів, лігнанів, флавонів або флавонових глікозидів, сесквітерпеноїдів, терпеноїдів, фенольних сполуки [2]. Сировину застосовують у лікувальних цілях як спазмолітик при епілепсії та астмі, для зняття стресу та покращення сну [3].

Попередні хімічні дослідження надземної частини видів *Valeriana officinalis* виявили наявність різноманітних класів біологічно активних сполук – флавоноїди, кумарини, ліпофільні речовини, іридоїди, вищі жирні кислоти, сесквітерпеноїди моноциклічного, біциклічного та трициклічного ряду [4, 5]. Однак надземна частина *Valeriana officinalis* досі залишається недостатньо дослідженою.

Види роду валеріяна (*Valeriana*) є добре вегетуючими рослинами з великим виходом товарної маси. Необхідність комплексного використання рослин і наявність достатньої сировинної бази викликали зацікавленість до вивчення надземної частини *Valeriana officinalis* L.s.l.

Мета роботи. Морфолого-анатомічне дослідження будови епідерми листків валеріани пагононосної (*Valeriana stolonifera* Czern.), зібраної в Канцеровській балці Запорізької області, для визначення основних діагностичних ознак.

Матеріали та методи дослідження. Вивчення ознак анатомічної будови сировини проводили за допомогою методу світлової мікроскопії з використанням мікроскопа «MICROmed» XS-3330 з CCD відеонасадкою 5Мрiх у фітолабораторії Навчально-наукового медико-лабораторного центру з віварієм ЗДМУ.

Результати та їх обговорення. Встановлено, що верхня епідерма листкової пластинки *Valeriana stolonifera* великоклітинна, без продихів, оболонки базисних клітин хвилясті. Нижня епідерма з більш дрібнішими, звивистостінними, базисними клітинами та продихами аномоцитного типу, біляпродихових епідермальних клітин найчастіше чотири. По краю сегментів епідермальні клітини великі, з потовщеними, кутинізованими оболонками і шаруватою кутикулою. В епідермі відмічені прості волоски та залозисті трихоми Прості волоски одноклітинні, гостро-конічні, спрямовані до верхівки долей і сегментів пластинки. Оболонка клітини дуже потовщена, порожнина заповнена сіруватим зернистим вмістом. Базальна частина клітини волоска клиноподібна і занурена в

розетку-постамент, клітини якої прямокутні, товстостінні. Залозисті трихоми розташовані по всій поверхні пластинки, над жилкою, по краю та на верхівці зубців пластинки системно, але не часто. Вони мають овальну 2-4-8-клітинну дворядно-ярусну голівку і одноклітинну циліндричну, зазвичай зігнуту ніжку в основі з валиком.

Висновок. За результатами дослідження встановлено морфолого-анатомічні ознаки для листків *Valeriana stolonifera*, які можуть бути використані як важливі діагностичні критерії на видовому рівні.

Перелік посилань:

1. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Науково-експертний фармакопейний центр». — 1-е вид. — Доповнення 2. — Харків: Державне підприємство «Науково-експертний фармакопейний центр». 2008. С. 383-385.
2. Ming, W., Zhang, Z., Li, Y., Yi, P., Wang, M., An, Z., ... & Yuan, C. Chemical Constituents of the Aerial Part of *Valeriana officinalis* var. *latifolia* Miq. With COX-2 Inhibitory Activity. *Natural Product Communications*. 2022. №17(2), DOI: <https://doi.org/10.1177/1934578X221078628>
3. Валеріана лікарська : монографія / Корнієвський Ю. І., Корнієвська В. Г., Панченко С. В., Богуславська Н. Ю.. Запоріжжя : ЗДМУ. 2014. 500 с.
4. Одинцова В. М., Кокітко В. І., Корнієвська В. Г., Корнієвський Ю. І., Карпун Є. О. Хромато-мас-спектроскопія настоек із надземної частини валеріани лікарської. *Актуальні питання фармацевтичної та медичної науки та практики*. 2021. №14. С. 29-38. DOI: <https://doi.org/10.14739/2409-2932.2022.1.252374>
5. Shukla, V., Singh, P., Konwar, R., Singh, B., & Kumar, B. (2021). Phytochemical analysis of high value medicinal plant *Valeriana jatamansi* using LC-MS and it's in-vitro anti-proliferative screening. *Phytomedicine Plus*. 2021. №1(2). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.phyplu.2021.100025>

ВИЗНАЧЕННЯ ВМІСТУ ВІЛЬНИХ АМІНОКИСЛОТ У СИРОВИНІ ДУБА ЧЕРВОНОГО (*QUERCUS RUBRA* L.)

Коновалова О.Ю., Омельковець Т.С., Гуртовенко І.О.

ПВНЗ «Київський медичний університет, м. Київ, Україна

o.konovalova@kmu.edu.ua, t.omelkovets@kmu.edu.ua, i.hurtovenko@kmu.edu.ua

Ключові слова: *Quercus rubra*, вільні амінокислоти, газова хроматографія-мас спектрометрія.

Вступ. Амінокислоти відіграють важливу роль у формуванні клітин, мають вплив на функціонування систем і органів людського організму. Зважаючи на їх біологічну активність, визначення вмісту амінокислот у лікарській рослинній сировині має науковий і практичний інтерес. Тому пошук рослин, що накопичують амінокислоти є актуальним. Одним з перспективних джерел є дуб червоний (*Quercus rubra* L., *Fagaceae*), поширена в

ЗМІСТ	
Ємельянова О.І., Шульга К.О. ІНТРОДУКЦІЯ РОСЛИН РОДУ КАТАЛЬПА В УКРАЇНІ	4
Жиляєва С. М., Марчишин С. М., Паращук Е. А., Кравчук Л. О. ВМІСТ ОРГАНІЧНИХ КИСЛОТ У СИРОВИНІ ЦАВНАТУ	5
Зайцева Г.М., Озерчук В. КІЛЬКІСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ФЕНОЛУ У РІДКІЙ ЛІКАРСЬКІЙ ФОРМІ СОРБЦІЙНО-ФОТОМЕТРИЧНИМ МЕТОДОМ	7
Заславська Г.О., Кизима Н.В., Гриневич І.В., Злобинець А.С., Стародубець Ю.О. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ GOOGLE В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ	10
Захаров В.В., Юрченко І.В. ЗБАГАЧЕННЯ ПЕЧИВА З ПІСОЧНОГО ТІСТА НЕТРАДИЦІЙНОЮ РОСЛИННОЮ СИРОВИНОЮ	12
Іовіца Т.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ДІАГНОСТИКИ ЛАКТАЗНОЇ НЕДОСТАТНОСТІ У ДІТЕЙ	16
Іщук Л.П., Іщук Г.П. ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ У ЛАНДШАФТІ ПАРКУ ПОДОСЬКОГО МІСТА МОНАСТИРИЩЕ	17
Каліста М.С., Коваленко О.А. ОНТОБІОМОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ <i>HERACLEUM SOSNOWSKYI</i> MANDEN	21
Киричук А. О., Семенчук Ю. М., Стадницька Н. Є. ДОСЛІДЖЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ВИКОРИСТАННЯ <i>THYMUS VULGARIS</i> В СУЧАСНІЙ ФАРМАЦІЇ	24
Клименко С.В. ПСЕВДОЦИДОНІЯ КИТАЙСЬКА (<i>PSEUDOCYDONIA SINENSIS</i> (DUM.COURS.) С.К.SCHNEID.) – ПЕРСПЕКТИВНА ХАРЧОВА І ЛІКАРСЬКА ПЛОДОВА РОСЛИНА В УКРАЇНІ	28
Ковалевська І.В., Борко Є.А. ПРОГНОЗУВАННЯ ВЛАСТИВОСТЕЙ ДІОСМІНУ ТА ГЕСПЕРИДИНУ В УМОВАХ ЕКСПЕРИМЕНТУ IN SILICO З МЕТОЮ ВИБОРУ ОСНОВИ СУПОЗИТОРІЇВ	31
Ковтонюк А.І., Ковальчук Т.Д., Діденко І.П. КОЛЕКЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ОДНОРІЧНИХ РОСЛИН У НАЦІОНАЛЬНОМУ ДЕНДРОЛОГІЧНОМУ ПАРКУ «СОФІЇВКА» НАН УКРАЇНИ	33
Кокітко В.І., Одинцова В.М. МОРФОЛОГО-АНАТОМІЧНІ ОЗНАКИ ЛИСТКІВ ВАЛЕРІАНИ ПАГОНОНОСНОЇ (<i>VALERIANA STOLONIFERA</i> CZERN.)	36
Коновалова О.Ю., Омельковець Т.С., Гуртовенко І.О.	37